

Kitaabka Daanyeel - Tirada Sagaal iyo Toban

Muhiimadda Nebinimo ee Ereyga “Saacad” ku Leeyahay Kitaabka Daanyeel

Jeff Pippenger

2023-12-14

Ereyga “saacad” oo keliya laga helo Axdigii Hore ee kitaabka Daanyeel, mar walba waxay la xiriirtaa nooc ka mid ah xukun. Cutubka saddexaad waxay ka dhigan tahay sharciga Axadda, iyadoo xoogga la saarayo calanka uu matalayo Shadrak, Meeshak iyo Cabednego.

Cutubka afraad wuxuu ka dhigan yahay imaatinka digniinta farriinta malaa’igta kowaad sannadkii 1798. Markii mar labaad loo adeegsaday cutubka afraad, waxay ka dhignayd furitaanka xukunka baaritaanka 22 Oktoobar, 1844. Cutubka afraad, labada jeer ee erayga “saacad” la adeegsaday waxay ka dhigan yihiin taariikhda farriimaha malaa’igta kowaad iyo tan labaad laga bilaabo 1798 ilaa 1844. Taariikhdaasuu waa taariikhda toddobada onkod ee Muujintii tobnaad. Toddobada onkod waxaa lagu metelay labada jeer ee erayga “saacad” lagu adeegsaday cutubka afraad, sidaas darteedna waxay kaloo ka dhigan yihiin taariikhda malaa’igta saddexaad laga bilaabo 1989 ilaa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya.

Cutubka shanaad, erayga “saacad” wuxuu sidoo kale metelaa sharciga Axadda, hase yeeshee adkaysiga halkaas yaallaa wuxuu ku saabsan yahay dhammaadka boqortooyada lixaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah, oo ah Maraykanka, sida uu u astaysan yahay dhammaadka boqortooyadii koowaad ee waxsii-sheegidda Kitaabka Quduuska ah, oo ah Baabuloon. Cutubka saddexaad, adkaysigu wuxuu saarnaa calanka ku dhex jira foornada, laakiin cutubka shanaad adkaysigu wuxuu saaran yahay qaddarka Belshaasar iyo xukunkiisa gaarka ah, in kastoo Daaniyeel ugu dambayntii uu sheekada soo galo isagoo astaynaya calanka.

Sharciga Axadda, “saacad” quduus-ka-dhigiddii Nebukadnesar iyo dhimashadii Belshaasar ayaa lagu matalaa. “Saacad” lagu matalay furitaanka xukunka ee cutubka afraad waxay tilmaamaysaa furitaanka xukunka baadhitaanka ah 22 Oktoobar, 1844, waxayna sidoo kale tilmaamaysaa furitaanka xukunka fulinta ah ee sharciga Axadda. Haddii ay tahay furitaanka buugaagta xukunka ee meesha quduuska ah ee jannada ku taal 22 Oktoobar, 1844, ama bilowga xukunka Ilaah ee lagu soo dejiyey kuwa diiday badbaadada, bilowga xukunka fulinta ah ee sharciga Axadda digniinta labada xukun ee soo dhowaanaya midkood waxaa cutubka afraad ee Daanyeel lagu matalaa adeegsiga ugu horreeya ee erayga “saacad,” halka bilowga dhabta ah ee labadan nooc ee xukun midkood lagu matalo mar labaad ee erayga “saacad” lagu adeegsado cutubka afraad.

Ereyga naxwe ahaaneed ee erayga “saacad” sida uu Daanyeel u adeegsaday waa in uu yahay “polysemy”. Polysemy waa eray leh qeexitaanno kala duwan oo dhammaantood lagu ururin karo hal cinwaan oo keliya. Shanta jeer ee Daanyeel adeegsado erayga “saacad,” dhammaantood waxay tixraacaan xukun, hase yeeshee mid kastaa wuxuu ka hadlayaa dhinacyo kala duwan oo ka mid ah xukunka aargudashada leh ee Ilaah, kaas oo loo yaqaan xukunkiisa fulineed, ama xukunka baadhista leh ee Ilaah oo uu ku go’aaminayo kuwa badbaadi doona iyo kuwa aan badbaadi doonin.

Ha ahaato xukunka baadhista leh ee billowday Oktoobar 22, 1844, ama xukunka fulineed ee ka bilaabma sharciga Axadda ee dhawaan iman doona, labada xukunba dabecad ahaan waa kuwo isdaba-joog ah. Xukunka aargudashada leh ee Ilaah, ama xukunkiisa fulineed, wuxuu ka bilaabmaa sharciga Axadda wuxuuna si tartiib-tartiib ah u sii kordhaa, isagoo ugu dambayntii gaadhaya xidhitaanka fursadda nimcada aadanaha iyo toddobada belaayo ee ugu dambaysa.

Daaniyeel cutubka shanaad wuxuu adeegsadaa erayga “saacad” si uu u muujiyo xukunka fulineed ee Ilaah, sida uu u metelayo dhimashadii Belshaasar, iyo dhammaadkii quruuntii uu xukumayey.

Saacaddaas qudheeda waxaa soo baxay faro gacan nin leeyahay, oo wax ku qorey ka soo horjeedka laambadsidaha, dusha malaasta derbiga qasriga boqorka; oo boqorkuna wuxuu arkay qaybtii gacanta ee wax qoreysay. Daanyeel 5:5.

Xukunka fulineed waxay ka bilaabataa sharciga Axadda, kaas oo sidoo kale lagu metelo quduus-ka-dhigistii Nebukadnesar ee sanamka dahabka ah; hase yeeshee “saacaddaas” waxay ka sii hadlaysaa badbaadinta dadka Ilaah ee ku jirta dhibaataada ka dhalata sharciga Axadda. Xukunka fulineed ee dhilladii Turos, iyo sidoo kale kan Maraykanka, wuxuu ka bilaabmaa sharciga Axadda, kaas oo ah “saacadda” calaamad u ah xukunka ee ku jirta kitaabka Daanyeel.

Oo waxaan maqlay cod kale oo samada ka yeedhaya, oo leh, Ka soo baxa iyada, dadkaygiyow, inaydaan dembiyadeeda ka qayb qaadan, oo aydaan belaayooyinkeeda wax ka helin. Waayo, dembiyadeedu waxay gaadheen ilaa samada, oo Ilaahna xumaatooyinkeedii wuu soo xusuustay. U abaal mariya iyada sida ay idiin abaalmarisay, oo laba-laab uga siiya sida shuqulladeeda waafaqsan; koobkii ay buuxisay laba-laab ugu buuxiya. Intay isweynaysiisay oo raaxo ku noolaatay, intaas oo kale cadaab iyo murugoba siiya; waayo, qalbigeeda ayay ku tidhaahdaa, Boqorad baan fadhiyaa, carmalna ma ihi, oo murugona sinaba uma arki doono. Sidaas daraaddeed belaayooyinkeedu waxay ku iman doonaan hal maalin gudaheed, dhimasho, baroor, iyo gaajo; oo dab baa iyada gebi ahaanba ku gubi doona, waayo, Rabbiga Ilaaha ah ee iyada xukuma waa xoog badan yahay. Oo boqorrada dhulka, kuwaas oo iyada la sinaystay oo la raaxaystay, way u ooyi doonaan oo u barooran doonaan, markay arkaan qiiqa gubashadeeda, iyagoo meel fog ka taagan cabsi ay ka qabaan cadaabkeeda, oo leh, Hoog, hoog magaaladaas weyn oo Baabuloon ah, magaaladaas xoogga badan! waayo, saacad keliya gudaheed ayaa xukunkaagu yimid. Muujintii 18:4–10.

Sharciga Axadda ee Maraykanka, oo ah bilowga xukunka fulinta, kaas oo isaguna ah mid horusocod ah, wuxuu ka bilaabmaa “saacadda” carruurta Ilaah ee weli Baabuloon ku jira loogu yeedho calamadda. Waa “saacadda” xukunku ku yimaado “magaaladaas weyn, Baabuloon”. Xukunkeeda, oo uu matalo erayga “saacad,” wuxuu daboolayaa muddada adhiga kale ee Ilaah looga yeedhayo Baabuloon.

Oo maalintaas waxaa jiri doona xididkii Yesay, kaasoo u taagnaan doona sidii calan loogu talagalay dadyowga; isaga ayay quruumuhu dooni doonaan; nasashadiisuna waxay ahaan doontaa mid ammaanu ka muuqdo. Oo maalintaas waxay noqon doontaa in Rabbigu mar labaad gacantiisa u fidin doono si uu u soo cesho hadhaaga dadkiisa ee hadhi doona, oo ka iman doona Ashuur, iyo Masar, iyo Fatroos, iyo Kuush, iyo Ceelaam, iyo Shincaar, iyo Xamaad, iyo jasiiradaha badda. Oo wuxuu quruumaha u taagi doonaa calan, oo wuxuu soo

ururin doonaa kuwii reer binu Israa'iil laga fogeeyey, oo wuxuu kuwii reer Yahuudah kala firidhsanaa ka soo wada ururin doonaa afarta geesood ee dhulka. Ishacyaah 11:10–12.

Rabbigu wuxuu dadka uga yeedhay Baabuloon dhaqdhaqaaqii malaa'igtii kowaad sannadkii 1844, malaa'igta labaadna ee taariikhdaas ku jirtayna waa in lagu soo celiyo maalmaha ugu dambeeya, marka “Rabbigu mar labaad gacantiisa u fidin doono inuu soo ceshado hadhaaga dadkiisa.” Hadhaaga dadka uu “mar kale” uga yeedhayo dibadda, ma aha calanka, maxaa yeelay calanku waa “xididka Yesay,” kaas oo u taagan sida “calanka” ay “Quruumuhu doondoonaan”. Mar labaad, Ilaah wuxuu quruumaha uga yeedhi doonaa Baabuloon.

Wuxuu sidaas yeeli doonaa isagoo marka hore isu keenaya “masaafuriinta reer binu Israa'iil,” kuwaas oo ah “kuwa kala firdhan ee reer Yahuudah,” oo ka yimaada “afarta geesood ee dhulka,” marka iyaga la isu keeno dhammaadka saddex maalmood iyo badh ka dib markay meyd ahaan u yaalleen jidka ku xusan Muujintii cutubka kow iyo tobnaad, kaas oo dhex mara dooxada Yexesqeel ee lafaha meydka ah oo engegan.

“Saacadda” uu ku bilaabmo xukunka fulinta ee “Baabuloon,” taas oo ah “magaalada weyn,” waa isla “saacadda” “dhulgariirka weyn” ee Muujintii kow iyo tobnaad. Xukunka fulinta ee Ilaah wuxuu ka bilaabmaa “saacaddaas,” waayo Muujintii cutubka kow iyo tobnaad waxaa ku dhinta toddoba kun “saacaddii” dhulgariirka. Toddobadaas kun waxaa matalayay “raggii ugu xoogga badnaa” ee Nebukadnesar, kuwii dhintay iyagoo Shadraq, Meeshaaq, iyo Cabednego ku tuuraya foornada dabka ee la kululeeyey “toddoba jeer” in ka badan heerkii caadiga ahaa. Kacaankii Faransiiska, “toddobada kun” waxay matalayeen boqortooyadii Faransiiska, ama raggeedii xoogga badnaa. Ma aha oo keliya in Belshaasar lagu dilay cutubka shanaad, balse ciidankiisiina waa la baabi'iyey. “Saacadda” sharciga Axadda waxay bilowdaa silica lagu matalay in dadka Ilaah lagu tuurayo foornada, hase yeeshee waxay sidoo kale calaamad u tahay bilowga xukunka fulinta ee Ilaah ku soo dejinayo magaalada weyn ee Baabuloon.

Sidoo kale waa “saacadda” dhulgariirkii weynaa ee Muujintii cutubka kow iyo tobnaad, markii lafihii markii hore dhintay ee bahalkii ka soo baxay yaamayska aan gunta lahayn ku laayay waddada lagu kor qaado samada iyagoo calaamad ahaan loo taagay. Halkaasna sidoo kale waa isla “saacaddii” buunkii toddobaad, oo ah hooggii saddexaad, laga dhawaajiyo. Buunka toddobaad waa hooggii saddexaad, ujeeddada buunkaas hoogga ugu dambeeyana ma aha oo keliya in lagu keeno xukun kuwa ku adkeeya cibaadada Axadda, laakiin sidoo kale waa in quruumaha laga cadhaysiiyo. Hoogga saddexaad, buunka toddobaad, iyo cadhaysiinta quruumaha, dhammaantood waa astaamo ka hadlaya doorka nebiyaysan ee Islaamka, waxaana dhammaantood lagu meeleeeyey “saacadda” dhulgariirka weyn.

Oo waxay maqleen cod weyn oo samada ka leh, Kaalaya halkan. Markaasay samada ugu kaceen daruur dhexdeed; cadaawayaashoodiina way arkeen. Isla saacaddaasna waxaa dhacay dhulgariir weyn, oo toban meelood meel magaaladii baa dhacday, dhulgariirkaasna waxaa ku dhinteen toddoba kun oo nin; kuwii hadhayna way argagaxeen, oo ammaan bay siiyeen Ilaaha samada. Hoogga labaad waa dhammaaday; oo bal eeg, hoogga saddexaad ayaa dhaqso u imanaya. Markaasaa malaa'igtii toddobaad buunkii dhawaajisay; oo samadana waxaa ka yeedhay codad waaweyn oo leh, Boqortooyooyinkii dunidan waxay noqdeen

boqortooyooyinka Rabbigeenna iyo Masiixiisa; oo isagu weligiis iyo weligiisba wuu xukumi doonaa. Afartii iyo labaatankii odayna, kuwaas oo Ilaah hortiisa ku fadhiiyey carshiyadooda, ayay wejiyadooda ku dhaceen, oo Ilaah caabudeen, iyagoo leh, Waannu kugu mahadnaqaynaa, Rabbiyow Ilaaha Qaadirka ahow, ka jira, oo jiray, oo iman doona; maxaa yeelay, xooggaaga weyn ayaad qaadatay, oo xukuntay. Quruumuhuna way cadhoodeen, oo cadhadaadiina way timid, iyo wakhtigii kuwii dhintay in la xukumo, iyo inaad ajar siiso addoommadaada nebiyada ah, iyo quduusiinta, iyo kuwa magacaaga ka cabsada, yar iyo weynba; iyo inaad halaagto kuwa dhulka halaaga. Muujintii 11:12–18.

Lafihii dhintay ee Ezekiel waxay kor ugu kacaan “samada daruur ku jirta; oo cadaawayaashooduna” way “arkaan iyaga” “saacadda” ay muusigii Nebukadnesar bilaabato inuu ciyaaro, oo dhilladii Turos ay billowdo inay heesto, oo Israa’iilkii riddoobayna uu bilaabo inuu dheelo. Israa’iilka riddoobay wuxuu matalayaa nebiga beenta ah, boqor Nebukadnesarna waa masduulaagii, dhilladii Turosna waa bahalkii. Ciyaarta waxaa lagu muujiyey nebiyadii Bacal iyo nebiyadii geedaha Asheeraah ee qisadii Eliiyaah. Waxa kaloo lagu muujiyey ciyaartii Salome, gabadhii Herodiyaas. Bacal waa ilaahii lab ee beenta ahaa, Ashtaroothna waa nebiyadii geedaha Asheeraah oo ah ilaah dhedig ah. Si wadajir ah waxay u matalaan isu-geynta kaniisadda (naagta) iyo dawladda (ninka). Si wadajir ah waxay u matalaan nebiga beenta ah ee Maraykanka. Salome waxay tilmaamaysaa in nebiga beenta ahi yahay gabadhii Rooma, taas oo sawirkeedu yahay isu-geynta kaniisadda iyo dawladda ee Maraykanka.

Sidaas daraaddeed, markaas qaar reer Kaldayiin ah ayaa u soo dhowaaday oo Yuhuudda dacweeyey. Waxay la hadleen oo ku yidhaahdeen boqor Nebukhadnesar, Boqorkow, weligaa noolow. Adigu, boqorkow, amar baad soo saartay in nin kasta oo maqla dhawaaqa buunka, iyo biibiilaha, iyo kataaradda, iyo sambuukada, iyo sabtuunka, iyo dulcimer-ka, iyo cayn kasta oo muusig ah, uu sujuudo oo caabudo sanamka dahabka ah; oo ku alla kii aan sujuudin oo aan caabudin, in lagu dhex tuuro foornada dab ololaysa. Waxaa jira Yuhuud qaarkood oo aad u magacawday hawlaha gobolka Baabuloon, kuwaas oo ah Shadrag, Meeshag, iyo Cabednego; nimankanu, boqorkow, kuuma ay dhegaysan; ilaahyadaada uma adeegaan, mana caabudaan sanamka dahabka ah ee aad qotomisay. Daanyeel 3:8–12.

“Saacaddaas,” cadaawayaashii Shadrach, Meshach iyo Abednego waxay arkeen in ay diideen summaddii bahalka, dabadeedna waxay boqorkii ka codsadeen in lagu fuliyo xukunkii la amray. “Saacaddaas,” sharciga Axadda, kaas oo ah kala-gariirka ka hor yimaadda bahalka dhulka (dhulgariirka), ayaa waxaa ka dhex muuqda cadhadii iyo xanaaqii Nebukadnesar.

Markaasaa Nebukhadnesar isaga oo cadho iyo carro weyn ku jira ayaa amray in la keeno Shadrakh, Meeshaakh, iyo Cabednego. Markaasaa nimankan loo keenay boqorka hortiisa. Daniel 3:13.

Cadaadiska lagu qaado labada markhaati ee Ilaah (Shadrach, Meshach iyo Abednego), waxaa la fuliyaa markay diidaan inay sujuudaan, ama sida Muujintii kow iyo tobnaad ay tilmaamayso—waxay ku istaagaan cagahooda.

Oo saddex maalmood iyo badh dabadeed Ruuxa nolosha oo xagga Ilaah ka yimid ayaa galay iyaga, oo cagahooday ku istaageen; waxaana cabsi weyn ku dhacday kuwii arkayay. Oo waxay

maqleen cod weyn oo samada ka leh, Kaalaya halkan kor. Oo waxay samada ugu kaceen daruur; cadaawayaashoodiina way daawanayeen. Muujintii 11:11, 12.

Iyagoo diidaya inay sujuudaan, waxay cagahooda ugu taagan yihiin sida ciidankii xoogga badnaa ee Yexesqeel. Waxay istaagaan markay helaan dabadeedna ku dhawaaqaan farriinta shaabadaynta ee ka soo horjeedda samaysanka isbahaysiga kaniisadda iyo dawladda ee Maraykanka, kana digaysa sharciga Axadda ee dhowaan imanaya, isla markaana caddeynaysa in xukunka ciqaabeed ee Ilaah qarka u saaran yahay in lagu fuliyo Islaamka hoogga saddexaad. Farriinta Qaylada Saqda Dhexe waxaa matalaya “qarsoodiga” loo muujiyey Daanyeel cutubka labaad, oo marka dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya ay ku sugnaadaan “runtaas,” laguma ruxi karo mana la ruxi doono dhulgariirka soo dhow.

“Shaqada Battle Creek waxay ku socotaa isla habkaas. Hoggaamiyeyaasha sanitariyamka waxay is dhexgeliyeen kuwa aan rumaysadka lahayn, iyagoo si ka badan ama ka yar ugu oggolaaday golyaashooda; hase ahaatee, waxay la mid tahay kuwo shaqada u gala iyagoo indhahoodu xidhan yihiin. Waxay ka maqan tahay garashada ay ku arki lahaayeen waxa mar kasta nagu soo degi kara. Waxaa jira ruux quus ah, oo dagaal iyo dhiig daadis ah, ruuxaasuna wuu sii kordhi doonaa ilaa dhammaadka wakhtiga. Isla marka dadka Ilaah lagu shaabadeeyo fooddooda—taasu ma aha shaabad ama summad muuqan karta, balse waa ku adkaysasho runta ah, xagga fahamka iyo xagga ruuxa labadaba, si aan loo dhaqaajin karin—islaba marka dadka Ilaah la shaabadeeyo oo loo diyaariyo gilgilashada, way iman doontaa. Runtii, durba way bilaabatay. Xukummada Ilaah hadda waxay saaran yihiin dalka, si ay noogu noqdaan digniin, si aynu u garanno waxa soo socda.” Manuscript Releases, volume 10, 252.

Shaabaddu waxay ka dhigan tahay calaamad markii hore aanay dadku arki karin, hase yeeshee dabadeed qof walba arko. Marka dadka Ilaah ay aqbalaan farriinta Qaylada Habeenbadhka, taas oo lagu matalay “sirta” loo muujiyey Daanyeel cutubka labaad, waxay aqbaleen “sirta” sawirka bahalka ee horseeda calaamadda bahalka, taas oo keenta xukunka Ilaah, kaas oo lagu fuliyo Islaamka. Tani waxay dhacdaa wakhti ay sii kordhayso “ruux quus ah, oo dagaal iyo dhiigdaadis leh.” Wakhtigaasu waa hadda. Waxay dhacdaa marka hoggaamiyeyaasha Adventism-ku aanay arki karin indho-la’aanta La’odikiya aawadeed. Inta lagu jiro habka shaabadaynta ee lagu dhammeystiro Qaylada Habeenbadhka, shaabadda waxaa lagu dhejiyaa foodaha bikradaha xigmadda leh, laakiin lama arko. Shadrak, Meeshak iyo Cabednego waxay matalaan kuwa runta ku qotoma sida lagu muujiyey wada-hadalkoodii Nebukadnesar la yeesheen.

Nebukadnesar baa la hadlay oo ku yidhi, Ma run baa, Shadrag, Meshag, iyo Cabednegoow, inaydaan u adeegin ilaahyadayda oo aydaan caabudin taallada dahabka ah ee aan taagay? Haddaba haddii aad diyaar tihiin in kolka aad maqashaan dhawaaqa buunka, biibiilaha, kataaradda, sabbuugga, zabbuurka, iyo dulsimarka, iyo nooc kasta oo muusig ah, aad dhacdaan oo caabuddaan taallada aan sameeyey, waa hagaag; laakiin haddii aydaan caabudin, saacaddaas isla dhexdeeda waxaa laydinku tuuri doonaa foornada dab ololaysa dhexdeeda; oo waa kuma Ilaaha idinka samatabbixin doona gacantayda? Shadrag, Meshag, iyo Cabednego ayaa u jawaabay oo boqorkii ku yidhi, Nebukadnesarow, annagu ugama baahnin inaan arrintan kaaga jawaabno. Hadday sidaas tahay, Ilaahayaga aannu u adeegno waa awoodaa inuu naga samatabbixiyo foornada dabka ololaysa, oo gacantaadana wuu naga samatabbixin doonaa,

boqorow. Laakiinse haddaanu sidaas yeelin, ha kuu cadaato, boqorow, inaanaan u adeegi doonin ilaahyadaada, oo aannaan caabudi doonin taallada dahabka ah ee aad taagtay. Daanyeel 3:14–18.

Intaas ka dib saddexdaas mudane waxay muujin doonaan shaabadda Ilaah ee la arki karo. Kuwa keliya ee marka hore gudaha ku leh shaabadda aan la arki karin ayaa ku lug yeelan doona muujinta shaabadda Ilaah wakhtiga ay tahay in la arko.

Markaasaa Nebukadnesar cadho aad u weyn baa ka buuxsamay, wejigiisiina wuu isu beddelay isagoo ka gees ah Shadraak, Meeshaak, iyo Cabednego; sidaas daraaddeed ayuu hadlay oo amar ku bixiyey in foornada la kululeeyo toddoba jeer in ka badan intii lagu kululayn jiray. Oo wuxuu amray raggii ugu xoogga badnaa ee ciidankiisa ku jiray inay xidhaan Shadraak, Meeshaak, iyo Cabednego, oo ay ku tuuraan foornada dabka ololaysa. Markaas nimankan waxaa lagu xidhay khamiisyadoodii, surwaalladoodii, cimaamaddoodii, iyo dharkoodii kale, waxaana lagu dhex tuuray foornada dabka ololaysa. Haddaba, maxaa yeelay amarkii boqorku aad buu u degdeg badnaa, foornaduna aad iyo aad bay u kululayd, ololkii dabku wuxuu laayay nimankii kor u qaaday Shadraak, Meeshaak, iyo Cabednego. Oo saddexdan nin, Shadraak, Meeshaak, iyo Cabednego, iyagoo xidhan ayay ku dhex dhaceen foornada dabka ololaysa. Markaasaa Boqor Nebukadnesar yaabay, oo degdeg buu u kacay, wuuna hadlay oo wuxuu ku yidhi la-taliyayaashiisii, Miyaanay ahayn saddex nin oo xidhan inaynu ku dhex tuurnay dabka? Iyaguna way u jawaabeen oo waxay boqorka ku yidhaahdeen, Waa run, boqorow. Isaguse wuu jawaabay oo yidhi, Bal eega, waxaan arkaa afar nin oo furfuran oo ku dhex socda dabka, waxyeellona ma qabaan; kii afraadna muuqaalkiisu wuxuu u eg yahay Wiilka Ilaah. Daanyeel 3:19–25.

Labada markhaati, oo ay matalaan Shadrach, Meshach iyo Abednego, ayaa markaas loo taagi doonaa sidii calan, dabadeedna shaabadda ayaa la arki doonaa.

“Shaqada Ruuxa Quduuska ahi waa inuu dunida ku qanciyo dembi, xaqnimo, iyo xukun. Dunida waxaa lagu digi karaa oo keliya marka la arko kuwa runta rumaysan oo runta lagu quduus yeelay, kuna dhaqmaya mabaadi’ sarreeya oo quduus ah, iyagoo si heer sare ah oo kor loo qaaday u muujinaya xadka kala sooca u dhexeeya kuwa xajiya amarrada Ilaah iyo kuwa cagahooda ku tunta. Quduusnaanta Ruuxu waxay calaamadisaa farqiga u dhexeeya kuwa leh shaabadda Ilaah iyo kuwa xajiya maalin nasasho oo been-abuur ah. Marka imtixaanku yimaado, waxaa si cad loo muujin doonaa waxa ay tahay calaamadda bahalku. Waa ilaalinta Axadda. Kuwa, ka dib markay runta maqlaan, haddana sii wada inay maalintan u tixgeliyaan quduus, waxay xambaarsan yihiin saxiixa ninka dembiga, kaas oo ku fikiray inuu beddelo waqtiyada iyo sharciyada. Bible Training School, December 1, 1903.”

Marka la gaadho sharciga Axadda, Maraykanku wuxuu u jeesan doonaa Qaramada Midoobay si uu u fuliyo hawshiisa nebiyadeed. Waxaa la gudboon inuu dunida ku khiyaaneeyo mucjisooyinka uu sameeyo, sida ay u taagan tahay qoob-ka-ciyaarka Salome. Intuu samaynayo qoob-ka-ciyaarkiisa khiyaanada, dhilladii Turos ayaa heesaheeda qaadi doonta, kooxda muusigga ee Nebukadnesaruna waxay tumaysaa muusigga. Maraykanku wuxuu hormuud ka noqonayaa ku khasbidda dunida inay aqbasho heestaas oo ay horta sawirka u sujuuddo.

Oo waxaan arkay bahal kale oo dhulka ka soo baxaya; oo wuxuu lahaa laba geesood oo u eg wan, wuuna u hadlay sidii masduulaagii. Oo wuxuu ku shaqeeyaa awooddii bahalkii hore oo dhan hortiisa, wuxuuna ka dhigaa dhulka iyo kuwa degganba inay caabudaan bahalkii hore, kaas oo nabarkiisii dhimashada lahaa la bogsiiyey. Oo wuxuu sameeyaa calaamooyin waaweyn, si uu xataa dab uga soo dejiyo samada oo ku soo dejiyo dhulka dadka hortooda, oo wuxuu khiyaaneeyaa kuwa dhulka deggan calaamooyinkaas uu awoodda u lahaa inuu ku sameeyo bahalka hortiisa; isagoo ku leh kuwa dhulka deggan inay sameeyaan sanamkii bahalka, kaas oo seef lagu dhaawacay, haddana noolaa. Oo wuxuu lahaa awood uu naf ugu siiyo sanamkii bahalka, si sanamkii bahalku u hadlo, oo uu u sameeyo in inta aan caabudin sanamkii bahalka la laayo. Oo wuxuu ka dhigaa kulligood, yaryar iyo waaweynba, taajiriin iyo masaakiinba, xor iyo addoommoba, in calaamad la saaro gacantooda midig ama fooddooda; iyo inaan ninna iibsana karin ama wax iibin karin, kii aan haysan calaamadda mooyaane, ama magaca bahalka, ama tirada magiciisa. Halkan waxaa ku jirta xigmaddu. Kii garasho leh ha xisaabiyo tirada bahalka; waayo, waa tirada nin; tiradiisuna waa lix boqol iyo lixdan iyo lix. Muujintii 13:11–18.

Masar maalmaha ugu dambeeya wuxuu matalaa dunida (markaas oo ay xukumayso Qaramada Midoobay), laakiin waxaa jira “Woe” (astaanta Islaamka), oo lagaga dhawaaqay kuwa (Maraykanka) u jeesta Masar si ay gargaar uga helaan. Markii saddexda mudane ee sharafta leh lagu tuuro foornada oo ay noqdaan calan u taagan dunida, foornadu dhab ahaan ma aha foornadii Nebukadnesar.

Waxaa hoog leh kuwa Masar u dega inay kaalmo doontaan; oo ku tiirsanaada fardo, oo gaadhifardood ku kalsoonaada, maxaa yeelay way badan yihiin; oo fardooleyda ku aamina, maxaa yeelay aad bay u xoog badan yihiin; laakiinse ma ay eegin Kan Quduuska ah oo reer binu Israa'iil, Rabbigana ma ay doondooin! Habase ahaatee isaguna waa xigmad badan yahay, oo belaayo buu keeni doonaa, erayadiisana dib ugama noqon doono; laakiinse wuxuu ka kici doonaa guriga kuwa sharka sameeya, iyo kaalmada kuwa xumaanta ku shaqeeya. Haddaba Masriyiintu waa dad, Ilaahna ma aha; fardahooduna waa hilib, ruuxna ma aha. Markuu Rabbigu gacantiisa fidiyo, kan wax caawiyaaba wuu dhici doonaa, kan la caawiyaana hoos buu u dhici doonaa, oo kulligoodba way wada baabbi'i doonaan. Waayo, Rabbigu sidan ayuu igula hadlay, Sida libaaxa iyo libaaxa yar oo ugaadhiisa ku qaylinaya, markii adhijirro badan loogu yeedho inay isaga ka hor yimaadaan, isagu codkooda kama cabsado, qayladdoodana iskuma dulleeyo; sidaas oo kalena Rabbiga ciidammadu wuxuu u soo degi doonaa inuu u dagaallamo Buur Siyoon iyo kurteeda. Sida shimbiro duulaya, saas oo kalena Rabbiga ciidammadu Yerusaaalem buu u difaaci doonaa; isagoo difaacaya ayuu weliba samatabbixin doonaa; oo isagoo dul maraya ayuu dhawri doonaa. U soo noqda Isaga kii reer binu Israa'iil si qoto dheer uga caasiyoobeen. Waayo, maalintaas nin waluba wuu xoori doonaa sanamyadiisa lacagta ah iyo sanamyadiisa dahabka ah, kuwaas oo gacmihiinnu idiinku sameeyeen dembi. Markaas Ashuurna wuxuu ku dhici doonaa seef, laakiin aan ahayn mid nin xoog weyn leh; oo seef, aan ahayn mid nin liita leh, ayaa isaga cuni doonta; laakiinse seefta wuu ka carari doonaa, oo dhallinyaradiisuna way jabi doonaan. Oo wuxuu cabsi aawadeed ugu gudbi doonaa qalcaddiisa xoogga leh, amiirradiisuna calanka ayay ka cabsan doonaan, ayaa Rabbigu leeyahay, kan dabkiisu Siyoon ku jiro, foornadiisuna Yerusaaalem ku taal. Ishacyaah 31:1–9.

Yeruusaalem waa foornada dunidu u jeesan doonto, oo waxay ku arki doonaan afar nin oo dhexdeeda ku socda.

Markaasaa Nebukadnesar wuxuu u soo dhowaaday afkii foornada dabka ololaysa, wuuna hadlay oo yidhi, Shadrak, Meeshak, iyo Cabednegoow, idinkoo ah addoommadii Ilaaha ugu sarreeya, soo baxa oo halkan imaada. Markaasaa Shadrak, Meeshak, iyo Cabednego ka soo baxeen bartamihii dabka. Oo amiiradii, taliyayaashii gobollada, saraakiishii, iyo lataliyayaashii boqorka oo isu soo ururay, waxay arkeen nimankan kuwaas oo dabku aanu jidhkooda wax amar ah ku lahayn; timaha madaxoodana xataa midna ma guban, dharkoodiina lama beddelin, ur dab ahuna ma ay marin. Markaasaa Nebukadnesar hadlay oo yidhi, Mahad waxaa leh Ilaaha Shadrak, Meeshak, iyo Cabednego, kaas oo malaa'igtiisii soo diray oo samatabbixiyey addoommadiisii isaga isku halleeyey, oo beddelay amarkii boqorka, jidhkoodiina u dhiibay, si aanay ugu adeegin ama ugu caabudin ilaah kale mooyaane Ilaahooda qudhiisa. Daanyeel 3:26–28.

Markaasaa Nebukadnesar wuxuu sameeyey amar kale. Amarkaasu wuxuu astaan u yahay amarka ugu dambeeya ee maalmaha ugu dambeeya. Wuxuu soo saaraa amar dhimasho, kaas oo, isku daygiisa tabarta yar ee uu ku weyneynayo Ilaaha samada, dhab ahaan ah astaan-sii-sheegid nebiyadeed oo ku saabsan amarka dhimashada ee dhammaadka dunida. Nebukadnesar, isagoo matalaya boqor jooga dhammaadka dunida, waa astaan ka mid ah tobanka boqor ee masduulaagga oo sino kula gala dhillada Rooma. Amarka xiga ee muuqaalka nebiyadeed waa amarka dhimashada; in kastoo Nebukadnesar uu ku dhawaaqayo amar waayihiisa quseeya, haddana dhab ahaan wuxuu matalayaa amarka ugu dambeeya ee isbahaysiga saddex-geesoodka ah ee maalmaha ugu dambeeya. Amarkaasu waa amarka dhimashada ee la dhaqan geliyo marka tijaabadu xidhanto ka dib, hase ahaatee aan marnaba lagu fulin dadka Ilaah.

Sidaas daraaddeed waxaan soo saaray amar, in qolo walba, qaran walba, iyo af walba oo wax qalloocan kaga hadla Ilaaha Shadrak, Meeshak, iyo Cabednego, la jarjari doono, guryahoodana waxaa laga dhigi doonaa meel qashin lagu qubo; maxaa yeelay ma jiro Ilaah kale oo sidaas oo kale wax ku samatabbixin kara. Markaasaa boqorkii dalacsiiyey Shadrak, Meeshak, iyo Cabednego, gobolkii Baabuloon. Daanyeel 3:29, 30.

Haddaba waxaan diiwaanka gelinnay intii ku filnayd ee saddexda cutub ee ugu horreeya ee Daanyeel si aynu u bilowno tixgelintayada cutubyada afraad iyo shanaad, kuwaas oo ay maamusho mabda'a nebiyadeed ee ah “ku celcelin iyo ballaadhin.” Daanyeel cutubka afraad wuxuu tilmaamayaa 1798 iyo bilowga bahalka dhulka, Daanyeel cutubka shanaadna wuxuu tilmaamayaa sharciga Axadda, iyo dhammaadka bahalka dhulka marka uu u hadlo sida masduulaagii. Labada cutub waa in “xarriiqba xarriiq” loogu geeyaa saddexda cutub ee ugu horreeya si loogu dul dhiso qaab-dhismeedka farriimaha saddexda malaa'igood. Sababta xaqiiqadan awgeed, marka hore si taxaddar leh ayaynu u qeexi doonaa mabda'a “xarriiqba xarriiq.”

Waxaan ku sii wadi doonaa maqaalka xiga.

“Beelshaasar waxaa la siiyey fursado badan oo uu ku garto oo ku sameeyo doonista Ilaah. Wuxuu arkay awowgiis Nebukadnesar oo laga fogeeyey bulshada dadka. Wuxuu arkay

garaadkii uu boqorkii kibirka lahaa ku faani jiray oo laga qaaday Kan isaga siiyey. Wuxuu arkay boqorkii oo laga eryay boqortooyadiisii, lagana dhigay wehelka dugaagga duurka. Laakiin jacaylka Beelshaasar ee madadaalada iyo is-weyneysiintu waxay tirtireen casharradii ay ahayd inuusan weligiis illoobin; oo wuxuu galay dembiyo la mid ah kuwii xukummo muuqda ku soo dejiyey Nebukadneesar. Wuxuu khasaaray fursadihii si naxariis leh loo siiyey, isaga oo dayacay inuu ka faa'iidaysto fursadaha gacantiisa ku jiray si uu runta u barto. 'Maxaan sameeyaa inaan ku badbaado?' waxay ahayd su'aal uu boqorkaas weyn laakiin nacas ah si aan danayn lahayn uga gudbay." Bible Echo, Abriil 25, 1898.